

MEDITATIE

Wachten op Gods spreken

Ik ging op mijn wachtpost staan, nam mijn plaats in op de vestingwal, en keek uit om te zien wat Hij in mij spreken zou en wat ik antwoorden zou op mijn aanklacht.

Habakuk 2:1

Er is een tijd waarin wij geacht worden te wachten op God. Dat is als we de vragen van ons leven bij Hem hebben ingeleverd; als we niet begrijpen hoe het zit met Zijn trouw en de vervulling van Zijn beloften; als Hij gewoon MOET komen, want Hij is nodig. Wij houden niet zo van wachten. Wij zijn mensen die graag op de knop drukken en de lift moet er meteen zijn. Is het een kind of is het de moeder die zegt: Laat me niet wachten?

Habakuk heeft zich op de wachtpost gezet. Heel letterlijk is hij op de vestingwal van de stad gaan zitten. En Hij keek uit. Naar wie? Naar God. Ik keek uit om te zien wat Hij in mij spreken zou. Zulk wachten is stoppen met het doen van alles en je richten op de Heere.

De profeet had een vraag bij de Heere neergelegd: waarom Israël zo lang de tijd kreeg om goddeloos te handelen? En toen God antwoordde dat Hij tot straf voor Israël de Babyloniërs zou opwekken om hen aan te vallen, had hij weer een vraag: hoe God een net zo of nog meer goddeloos volk, kon

gebruiken voor Israëls bestraffing? Per slot zouden de Babyloniërs het beleven als een gloriëtocht wanneer ze Israël in konden nemen. Wilde God die Zich toch nooit met de zonde inlaat, dan toch ruimte geven aan dit volk?

De profeet weet het niet; niemand in Israël weet het. God moet het maar zeggen. Móet Hij? God mág het zeggen. En Habakuk zit op wacht. Nergens anders voor, dan om te luisteren naar wat Hij zeggen gaat.

Wachtend zaten de apostelen een aantal eeuwen later in Jeruzalem. Jezus was naar de hemel teruggekeerd. En Hij had hen gezegd dat ze moesten wachten op de belofte van de Vader die Hij hen zenden zou: de Geest zou komen om hen verder te helpen met raad, begrip en wegwijzing. Ze deden niets. Behalve bidden, uitzien, wachten op.

Wij leven met Pinksteren in de rug en hoeven niet meer te wachten tot de Geest zal worden uitgestort. Hij is uitgestort. Al zo lang. Hij is er om te werken. Laten we onderzoeken of Hij wellicht niet wacht op

ons. *Zie Ik sta aan de deur en Ik klop*, zei Jezus. En de Geest is er om die boodschap over te brengen. Jezus wil komen, regie voeren, ons inschakelen in de gang van Zijn koninkrijk.

Toch moeten wij in deze tijd soms wachten. God heeft immers de tijd en neemt soms ook de tijd om de dingen op Zijn tijd te laten gebeuren. God wil dat we ervoor klaar staan om door Hem ingeschakeld te worden, zodat Hij ons kan gebruiken. Tot de één zegt Hij: *ga*. Tot de ander: *kom*. Tot weer een ander: *Doe dat*. Waar zijn vandaag de Samuëls, die zeggen: *Spreek, Heere, want Uw dienaar luistert*? Waar de apostelen die wachten op de belofte van de Vader? Waar de Habakuks op hun wachtpost, die uitkijken om te zien wat de Heere in hen spreken zal?

Nee, wachten op Gods spreken betekent niet dat we geen vragen hebben. Die hebben we juist wel. Maar daarom zien we ook uit. Naar Zijn komen en spreken. Wij hebben geen antwoorden. Niet op onze vragen en niet op de aanklachten van het volk. We kunnen ze enkel bij de Heere neerleggen. “Heere, wilt U het nu zeggen, zodat Uw weg bekend wordt? Zodat we weg weten, zodat

we antwoord kunnen geven aan hen die ons vragen stellen?”

God zendt Zijn Geest. Vader en Zoon worden door Hem vertegenwoordigd. De WEG wordt bekend gemaakt. Had u het nog niet gehoord dat Jezus de WEG is? Dan moet u het nu horen. Jezus is Gods weg voor u naar een schoon geweten; Gods weg de toekomst in; Gods weg door een moeilijke tijd heen; Gods weg als er sprake is van dreiging, oorlog en bestraffing. *Mijn ziel wacht op de Heere, meer dan wachters op de morgen*. En ik wacht al zo lang! Zou Hij spreken? *Merk op mijn ziel, wat antwoord God u geeft, Hij spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft, Zijn gunstgenoot, van blijde troost en vree, mits Hij niet meer op 't spoor der dwaasheid tree*.

Misschien zeg je nog steeds: “Ik snap het toch niet wat er allemaal gebeurt. Ik vind het maar lastig, dat de goddeloze zijn gang kan gaan en dat Gods volk door nog slechtere mensen kastijding ontvangt.” Je zult het ook niet snappen. Maar wees er zeker van dat de onrechtvaardige in zijn ongeloof omkomt en dat de rechtvaardige door zijn geloof zal leven. Zie je het nog niet, dan zúl je het zien. De Heere heeft het gezegd (Hab. 2:4) en je kunt erop wachten dat Zijn woord bewaarheid wordt.

De Heere heeft gesproken. Wat zegt u nu? *En ik hoop op Zijn Woord*. Hij zal zeker komen.

Bruchem, ds. A. de Lange

Uit de inhoud

In dit nummer vindt u meerdere vervolgartikelen. Tot verdieping van onze kennis in Gods Heilig Woord. We zijn alle schrijvers dankbaar dat ze ons daarmee dienen. Laat het niet te vergeefs zijn maar doe er uw winst mee! De Heere verbindt daaraan genadig Zijn zegen.

Ds. J.P. Boiten

Daniël en zijn vrienden (2).

‘Daniël nu nam zich in zijn hart voor zich niet te besmetten met de gerechten van de koning’

Daniël 1:8a

‘Daniël en zijn vrienden’. Wij noemden hun strijd. Nu komen wij op hun trouw. Die vier vrienden zaten er qua leeftijd wat tussenin. Ze waren bijna volwassen.

Je was destijds vroeger volwassen, omdat door de vele jaren dat je nu naar school gaat, je kindertijd sterk opgerekt wordt. Ze waren bijna volwassen. En ze waren haast nog een kind. De rabbijnen weten te vertellen dat ze dertien waren. D.w.z. dat ze tot de laatste lichting hoorden van de jongelingen die in het oude land ‘Zoon van de wet’ waren geworden en hun Bar Mitswa hadden gedaan. Je zou kunnen zeggen: ‘Ze hadden belijdenis van het geloof afgelegd, nog net voor de ramp’. Zo kenden zij het verschil tussen heilig en onheilig, rein en onrein. En de tien woorden hadden ze leren spellen die Mozes aan de Sinaï van God had meegekregen.

Dat was diep gaan zitten. Dat zijn ze niet kwijt. Als het aan hun godsdienst dreigt te komen buigen ze niet.

Het hoofd van het hofhouding die over ze gaat vindt hen wel sympathiek. Hij gunt ze een kans. ‘Mogen wij gewoon maar groenten eten en water drinken om niet in conflict te komen met wat ons is geleerd?’ Ver gaat hij er in mee. Hij zal bij de koning een goed woord voor ze doen. Dat is wel moedig van die jongens. Je wordt er stil van. Wanneer onze personeelsreis valt op zondag. Wat doen wij dan? Wij bedenken vaak een uitvlucht. ‘Het gaat er toch maar om dat je Christus liefhebt’, zeggen we, ‘En er is in Londen misschien ook wel een kerk’.

Maar dat is de toon van wat die vier zeggen niet. Ben ik te scherp als ik zeg (en ik zeg het maar vragend): ‘Is de geest in de kerk

vaak niet zo, dat we denken: Ja, de wereld is gevaarlijk en bedreigend, zeker voor het geloof, maar we willen er geen last van hebben?’

We hebben geen zin in die strijd. Maar die vier hebben er de last van gedragen.

‘Daniël nam zich in zijn hart voor zich niet te besmetten met de gerechten van de koning of met de wijn die hij dronk’. Met de wereld die het ook wel zonder God kan stellen gingen hij en zijn vrienden niet mee.

‘Hij nam het zich voor in zijn hart’. Als ons geloof vooral aan de buitenkant zit, is het zo weg. Als het alleen traditie is en het raakt niet ons levensbeginsel is het zonder inhoud.

‘In zijn hart’. Wat is je hart? Dat is meer dan een bundel cruciale spieren. Maar het is je wil en wat je hoopt en dat wat je droomt. Het is de binnenkant van je denken en doen.

En om heel ons hart gaat het God. Halve liefde is geen liefde, maar dat is verraad. Ze namen het zich in hun hart voor zich niet op het hellende vlak te begeven. Het fijnste van het fijnste konden ze genieten, maar ze zeiden overtuigd ‘Nee’, onweerstaanbaar aangeraakt door de liefde van God.

Waar ligt ons hart? Als niet God in ons woont ontspreken we en houden wij het niet vol.

Wat is Daniël trouw. Hij wordt liever aangezien voor ouderwets en bekrompen dan dat hij niet zou leven in de Geest van Gods woord. Wij moeten er ook mee rekenen dat wij bij een minderheid horen van mensen voor wie de wereld de schouders ophaalt. Dat is moeilijk, zeker als je jong bent. Maar het is de moeite waard. Je bent alleen en

toch niet alleen. Christus houdt ons staande hoe hoog de zee van de verzoeking ook gaat.

Maar als je niet zo sterk als Daniël bent en je verliest het van wat er jou verzoekt elke dag en je geloof is maar zo'n wankel geloof? Maar het diep te weten wat onze catechismus zegt 'Dat wij van onszelf zo zwak zijn dat wij niet één ogenblik kunnen staande blijven', dat is juist goed. Want berouw is genade en berouw is geloof. Zo ruim ligt het bij God.

En Jezus is dan ons vertrouwen. En de Zaligmaker is Hij niet van onkreukbare mensen die geen fouten maken maar de Zaligmaker van zondaars. Daniël is voor ons een bemoedigend voorbeeld (geen wonder dat een kerkelijke jongerengroep nogal eens

naar hem heet), maar Jezus deed met heel Zijn hart en zonder zonde wat God van Hem vroeg. Hij deed het voor ons. 'Wist u niet, dat Ik moest zijn in de dingen van Mijn Vader?', als Hij dertien is en voor het eerst mee naar de tempel mag horen wij Hem dat zeggen. Daarom is het Zijn bloed, dat is Zijn leven en dat is Zijn liefde, dat onze onreinheid bedekt.

Nee, je moet met de wereld die om God niets geeft niet gaan discussiëren. Dat verlies je altijd. Maar wij moeten maar schuilen achter het schild van Zijn offer en van Zijn genade. Zo redden we het. Vertrouw nergens op. Zelfs niet op uw eigen geloof. Maar schuil achter Hem weg. Achter Hem zijn wij veilig.

Langerak, ds. J.A.H. Jongkind

Van het bestuur

er zijn een aantal veranderingen te melden. Op de bestuursvergadering in september jl. hebben we afscheid genomen van twee bestuursleden. Het zijn ds. C. Bos en ds. J.A.H. Jongkind.

Ds. C. Bos is vele jaren voorzitter van onze stichting geweest. Op bescheiden wijze heeft de voortrekkersrol in ons midden vervuld. Die functie heeft hij nu overgedragen aan ds. A. Snoek. We wensen hem daarbij veel zegen toe.

Het werk van secretaris werd behartigd door ds. J.A.H. Jongkind. Het schrijven van notulen en actiepunten heeft altijd de voortgang van de activiteiten van onze stichting gediend.

We zijn deze broeders heel dankbaar voor hun jarenlange inzet voor onze stichting. Ze hebben belangeloos hun tijd en krachten er aan gegeven. Er was ook altijd een goede samenwerking met elkaar. We hebben de

Heere gedankt voor Zijn goedheid en zegen ons in en door hen geschonken.

Ze hebben toegezegd om nog met regelmatig een bijdrage voor ons blad te leveren. Vandaar dat hun namen als medewerkers zijn vermeld in het colofon.

Namens het bestuur, ds. J.P. Boiten.

Het voorwerp van het geloof (3)

Nu, dit is het grote Voorwerp van het geloof. Ik smeed u, maak geen enkele vergissing op dit punt, want een vergissing zal erg gevaarlijk, zo niet fataal zijn. Beschouw Christus door uw geloof, zoals Hij was in Zijn leven, Zijn dood, Zijn lijden, Zijn wederopstanding, Zijn plaatsvervangende voor allen die de Vader Hem gaf, Zijn overwinnend offer voor de zonden van allen, die hun ziel aan Hem zullen toevertrouwen. Christus is dus, zoals voorgesteld, het Voorwerp van het rechtvaardigend geloof.

Laat mij verder opmerken, dat er sommigen zullen zijn die dit lezen en zonder twijfel zullen zeggen : ‘O, ik zou moeten geloven en ik zou gered zijn als...’ Als wat? Als Christus gestorven was? ‘O nee, meneer, mijn twijfel heeft niets met Christus te maken.’ Dat dacht ik wel. Wat is uw twijfel dan? ‘Wel, ik zou geloven als ik dit voelde of als ik dat had gedaan.’ Juist, maar ik vertel u, dat u niet in Jezus zou kunnen geloven als u dit zou voelen of dat had gedaan. Want dan zou u in uzelf geloven en niet in Christus. Als u maar dit en dat bent of zus of zo, dan zou u kunnen vertrouwen. Vertrouwen waarin? Wel, vertrouwen in uw gevoel en vertrouwen in uw gedrag. Maar dat is nu precies het tegenovergestelde van het vertrouwen in Christus.

Geloof wordt niet afgeleid uit iets goeds in mij, waardoor ik gered zal worden, maar, ondanks het feit dat ik schuldig ben in Gods ogen en Zijn toorn verdient, geloof ik nochtans dat het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, mij reinigt van alle zonden. En hoewel mijn geweten mij veroordeelt; nochtans is mijn geloof sterker dan mijn geweten en geloof ik, dat ‘Hij volkomenlijk kan zalig maken degenen die door Hem tot God

gaan.’ Om tot Christus te komen als een heilige, is niet zo moeilijk. Het is gemakkelijk om u toe te vertrouwen aan een dokter, terwijl u gelooft dat u wel beter wordt. Maar uw arts te vertrouwen als u het vonnis van de dood als het ware in u lichaam voelt, om de moed er in te houden als de ziekte doorgedrongen is tot in uw botten, als de kanker zijn vergif verzamelt; om dan te vertrouwen op de werkzaamheid van het geneesmiddel.....dat is geloof.

En zo, als de zonde heerschappij over u krijgt, als u voelt dat de wet u veroordeelt, om dan, juist dan, als een zondaar op Christus te vertrouwen; dat is de meest gewaagde daad in de wereld. Dat geloof dat de muren van Jericho deed vallen, het geloof dat de doden doet opstaan uit de dood, het geloof dat de muilen van de leeuwen toestopt, is niet groter dan het geloof van een arme zondaar, die tussen de tanden van al zijn zonden, zich durft toe te vertrouwen aan het bloed en de rechtvaardigheid van Jezus Christus.

Doe dit, lezer, dan zult u gered zijn, wie u ook bent. Dus het Voorwerp van het geloof is Christus, als Plaatsvervanger voor zondaren. God in Christus, maar niet God zonder Christus, noch enig werk van de Geest, maar het werk van Jezus alleen moet u zien als de grond van uw hoop.

C.H. Spurgeon, uit : “Geloof”.

De tweede revolutie in de geneeskunde

Toen ik veertig jaar geleden begon in de ouderenzorg, had de geneeskunde net daarvoor een geweldige sprong vooruit gemaakt. Er waren zeer veel medicijnen beschikbaar, onder andere tegen infectieziekten. Ook de narcosemethoden werden steeds beter en er vonden zelfs orgaantransplantaties plaats. Kortom, het was een ware revolutie aan mogelijkheden, met als hoogtepunt de eerste harttransplantatie in Zuid Afrika door dr. Barnard in 1967. Maar die revolutie krijgt wel een vervolg, een tweede revolutie, met als kernvraag: moeten we vandaag al die middelen wel gebruiken of mag een patiënt ook sterven?

In het vorige artikel heb ik geschreven dat deze ontwikkelingen voor veel patiënten tot een zegen zijn geweest. Stierven mensen vroeger aan TBC of andere infectieziekten, inmiddels is dat verleden tijd. Was het vroeger heel moeilijk om iemand onder narcose te brengen, inmiddels kunnen we patiënten dagenlang in slaap houden. Zelfs uiterst complexe operaties zijn mogelijk. Al met al hebben we veel medicijnen en behandelingen tegen allerhande kwalen. Dat is natuurlijk heel mooi, maar heeft wel als gevaar dat we meer op de medicijnen gaan vertrouwen dan op de zegen van de Heere.

Wat wil de patiënt?

Prof. J.H. van den Berg (1914-2012) zag echter het gevaar van al die medische en technische ontwikkelingen. Als psychiater sprak hij veel met patiënten en hij bemerkte dat naar hun mening nauwelijks werd gevraagd. Artsen kunnen veel en doen veel, maar is dat altijd wenselijk? Wordt de patiënt daar beter van? Daarom schreef hij in 1969 de brochure

‘Medische macht en medische ethiek’. Met dit boekje zette hij de nieuwe revolutie in gang. Kort weergegeven komt het boekje hier op neer: de medische mogelijkheden zijn inmiddels zeer talrijk, maar het gebruik daarvan is niet altijd wenselijk. Er zijn situaties waarin een dokter beter kan stoppen met behandelen, waardoor de patiënt komt te overlijden, dan dat de dokter doorgaat met het rekken van lijden. Van den Berg ondersteunt deze vragen met allerlei voorbeelden van patiënten. Tegelijk laat hij van die patiënten ook foto’s zien. Het waren toentertijd nog zwartwit foto’s, maar dat maakt het boekje extra confronterend.

Half lichaam geamputeerd

Ik zal niet alle voorbeelden bespreken, maar één foto zie in nog in gedachten voor me. Het betreft een jongen van een jaar of vijftien, hij ligt op bed, en de helft (!) van zijn lichaam is operatief verwijderd. Zijn benen en zijn onderkant, tot de navel toe, zijn na diverse ingrepen geamputeerd. Het leed begon al bij zijn geboorte, hij had namelijk een open ruggetje. Bedenk dat dit zich afspeelt in de jaren vijftig van de vorige eeuw. De operatietechnieken werden in die tijd beter en de eerste antibiotica kwamen op de markt. Dat waren geweldige mogelijkheden. Maar voor deze jongen pakte het allemaal verkeerd uit. De ene operatie volgde op de andere. Hij kreeg vanwege urineweginfecties allerlei penicillines. Eerst werd het ene beentje geamputeerd, toen het andere, en tenslotte zijn hele onderlichaam. En dan zien we hem liggen. Een schokkende foto.

Voor Van den Berg is het duidelijk dat deze levensgeschiedenis niet zo had mogen gaan. De jongen had beter kunnen overlijden aan een ontsteking. Al die operaties en behan-

delingen hebben het lijden van deze jonge patiënt doen toenemen. Dat mag zo niet, aldus Van den Berg.

Moet alles wat kan?

Het boekje 'Medische macht en medische ethiek' roept op tot bezinning. Van den Berg pleit ervoor om eerst naar de mening van de patiënt te vragen. Wil de patiënt al die ingrepen en behandelingen wel? De middelen zijn aanwezig, maar moeten we die gebruiken? Moet alles wat kan?

Van den Berg gaat nog een stap verder. In sommige situaties is het niet alleen verantwoord om te stoppen met behandelen, zodat een patiënt sterft, maar je mag het leven ook actief beëindigen door middel van euthanasie, aldus deze hoogleraar. En daarmee was hij één van de eersten die zo duidelijk de keerzijde van de medische mogelijkheden beschreef en benoemde. In de woorden van Van den Berg horen we iets terug van wat de wijze Prediker al zei: 'Wie wetenschap vermeerderd, vermeerderd smart'. Veel kennis is mooi, maar ze heeft ook een keerzijde. Moet alles wat kan, of mag een patiënt ook rustig sterven?

Coma

Toen ik in 1986 mijn eerste stappen in het verpleeghuis zette, kwam ik midden in deze discussie terecht. De grote artsengorganisatie, de KNMG, had namelijk een richtlijn geschreven waarin staat dat de sondevoeding bij patiënten die langdurig in coma liggen, na een jaar gestopt mag worden. Dan is het uitgesloten dat de patiënt nog wakker wordt, en daarom mag de voeding gestopt worden. Als vanzelf zal de patiënt dan overlijden. In de instelling waar ik begon lagen toen 6 patiënten in langdurig coma. Via een voedingssonde kregen ze eten en verder lagen ze hele dagen stil op bed, maand in, maand uit. Allemaal uiterst trieste situaties. Door die

ervaring werd ik al snel betrokken in deze discussie: hoe gaan we om met patiënten in langdurig coma? Is het verantwoord om na een jaar te stoppen met het geven van sondevoeding, zodat ze komen te overlijden? En enkele jaren later speelde dezelfde vragen rond een andere patiëntengroep, namelijk diep demente ouderen die een longontsteking krijgen of die niet meer kunnen slikken. Moeten we hen dan nog behandelen of mogen ze sterven?

Beschermwaardigheid

In die dagen waren prof. W.H. Velema (1929-2019) en prof. J. Douma (1931-2020) toonaangevende ethici. Zij dachten soms mee in deze discussies. Kort samengevat was toentertijd het standpunt: menselijk leven is beschermwaardig, omdat we beelddrager zijn van de Schepper. Daarom mogen we ons niet vergrijpen aan het leven van de mens, hoe kwetsbaar en geschonden dat leven is. Dus ook bij comateuze en diep demente patiënten geldt dat hun leven beschermwaardig is.

Natuurlijk spelen de omstandigheden een rol bij de medische beslissingen, maar het accent lag op de beschermwaardigheid van het leven.

Ik denk dat we dat klassieke standpunt allemaal delen. Het leven van de mens is beschermwaardig. Maar betekent dit standpunt ook dat we dan door moeten gaan met behandelen, of spelen er nog andere factoren een rol bij die beslissing? Daarover zal ik de volgende keer schrijven.

Dr. A.A. Teeuw, Ridderkerk

God is aanwezig (3)

Van onze kant moet er sprake zijn van een overgave aan Gods Geest, want het is Zijn werk ons de Vader en de Zoon te openbaren. Als we in liefdevolle gehoorzaamheid met Hem samenwerken, wil God Zich aan ons openbaren. Die openbaring maakt het verschil tussen een christelijk leven in naam, en een leven dat een afspiegeling is van het licht van Zijn Aangezicht.

God is altijd overal aanwezig en Hij wil Zich altijd aan een ieder openbaren. Hij wil niet alleen laten zien dat Hij er is, maar ook Wie Hij is. Hij hoefde er niet toe overgehaald te worden Zich aan Mozes te openbaren. “(Exodus 34 : 5\Hij gaf niet alleen in woorden een verklaring van Zijn natuur, maar Hij openbaarde Zich aan Mozes, zodanig dat Mozes’ gezicht ging stralen met het bovennatuurlijke licht. Het zal voor sommigen van ons een geweldig moment zijn als zij gaan geloven dat God belofte van Zelfopenbaring letterlijk opgevat moet worden; dat hij veel beloofde, maar niet meer dan Hij ook werkelijk wil vervullen.

Ons zoeken naar God heeft alleen maar succes omdat Hem er alles aan gelegen is Zichzelf aan ons te openbaren. Als God Zich aan iemand openbaart, komt Hij niet vn ver om de ziel van die mens een ogenblik te bezoeken. Als we zo denken, hebben we het helemaal mis. Bij de ontmoeting tussen God en de ziel of tussen de ziel en God moeten we niet denken in ruimtelijke termen. Hier is geen sprake van fysieke afstand. Het is geen kwestie van kilometers, maar van beleving. Wanneer we zeggen dat iemand dicht bij God of ver van God leeft, gebruiken we woorden die ook op gewone relaties tussen mensen van toepassing zijn. Iemand kan zeggen : “nu hij ouder wordt, krijg ik het gevoel dat mijn zoon en ik dich-

ter tot elkaar komen”. Maar toch heeft die zoon al sinds zijn geboorte bij zijn vader thuis gewoond en hij is nog nooit in zijn leven langer dan een paar dagen van huis geweest. Wat bedoelt die vader dan? Het is duidelijk dat hij het beleven bedoelt. Hij bedoelt dat de jongen hem meer intiem leert kennen en hem beter gaat begrijpen en dat de verschillen in ideeën en gevoelens tussen de twee aan het verdwijnen zijn. De vader en de zoon gaan wat denken en voelen betreft meer op elkaar lijken.

Als we dus zingen : “Trek mij nader ,nader, dierb’re Heere”, dan denken we niet aan ruimtelijke afstand, maar aan de hoedanigheid van een relatie. We bidden om een toenemende bewustwording en een beter besef van de Goddelijke tegenwoordigheid. We behoeven nooit over grote afstand naar een afwezige God te schreeuwen. Hij is dichterbij dan onze eigen ziel, nader dan onze intiemste gedachten.

A.W. Tozer, “Verlangen naar God”.

Voorbereiden voor de komende winterperiode (1)...

Bij deze titel voegen we natuurlijk de waardevolle uitdrukking: bij leven en welzijn. Deo volente, want we zijn in alles afhankelijk van de Heere. Vanuit dit besef is het ook onze taak om vooruit te kijken en te denken wat wij zelf kunnen doen. En in het geval van dit artikel: welke voorbereiding-en wijzelf kunnen treffen.

Van belang is om te zorgen dat we in de komende periode, waar de temperatuur weer naar het vriespunt kan gaan, zorgen voor voldoende warmte, voeding, beweging en sociale contacten. Maar ook in de herfst is het al fijn om meerdere dunne lagen kleding over elkaar te dragen. Dit isoleert de warmte beter dan één dikke trui. Maar ik denk dat voor vele lezers deze informatie bekend zal zijn! Van groot belang is om de zolen van uw schoenen te controleren. Is het profiel nog duidelijk aanwezig? Een goed profiel kan uitglijden over natte bladeren, bij gladheid en sneeuw voorkomen. Houd de woonruimte, uw huiskamer, op een comfortabele temperatuur, ongeveer 20 tot 21 graden. De verwarming kan in de avond het beste op een lagere stand gezet worden tenzij u anders geadviseerd is door uw installateur.

Voeding is in de winter ook een belangrijk punt. Laten we zorgen voor een gezonde maaltijd en dat we voldoende vocht nemen, ook als het dorstgevoel minder is. Haal vitamine D in huis, maar mogelijk ontvangt u dit al per tablet of injectie via uw huisarts. Het eten van vette vis en zuivel is van belang, want in de winter is minder zonlicht. Controleer uw voorraad medicijnen en dan bedoel ik ook de gewone huis- tuin- en keu-

kenmedicijnen. Dan hoeft u niet het huis uit als u paracetamols, keeltabletten, neusdruppels etc. nodig mocht hebben.

Op een regenachtige dag of als het koud is en u besluit binnen te blijven, blijf dan in

SEIZOEN GESLOTEN

Ze zijn haast niet te tellen,
die mensen in ons land,
die 's zomers zo genieten
van bos en zee en strand.
Dan wapperen de vlaggen
bij een groot en klein hotel:
Hier kunt u wat gebruiken!
Ja, welkom bent u wel!

Het seizoen dat is geopend
de hele zomer door,
al komen regenvlagen
natuurlijk ook wel voor.
Maar met de najaarsstormen
dan sluit men het gewis.
En dikwijls kun je lezen
dat 't seizoen gesloten is.

Maar nooit staat er: Gesloten
voor de toegang naar de Heer'.
Hij blijft altijd bereikbaar
bij mooi of lelijk weer.
Wat is de mens bevoorrecht,
die ieder jaargetij
weet: Deze deur blijft open,
voor anderen en ook voor mij.

M. Koffeman-Zijl, uit : Gevulde kruiken.

beweging. Wandel in uw huis, in het appartementencomplex of doe eenvoudige oefeningen.

Op zulke dagen is het ook van belang om uw sociale contacten te onderhouden. Bedenk dat uw vriendin of vriend in dezelfde situatie zit. Bel elkaar eens vaker, maak een praatje met de burens of neem contact op met iemand van uw kerk. Eenzaamheid en het gevoel van geïsoleerd te zijn kunnen echt de kop op steken in deze maanden. En zijn voor vele ouderen heel herkenbaar. Laten we elkaar hierin helpen en ondersteunen, dat komt onszelf ook ten goede!

Veel ouderen kiezen er tegenwoordig voor om op een koude zondag thuis de kerkdienst te volgen. Het is fijn dat deze mogelijkheid er is. Maar het is misschien ook wel goed om nu alvast hierover na te denken. Wilt u dan écht thuis blijven? Of is het zo dat u niemand weet in uw buurt met wie u mee kunt rijden of misschien vindt u het moeilijk om iemand te bellen en te vragen of u mee kunt rijden? Bespreek dit met uw wijkouderling, bel een diaken om hierover te praten. Echt .. deze personen zijn er voor denken graag met u mee. En ditzelfde geldt voor een doordeweekse bijeenkomst of het bezoeken van uw vereniging. Probeer er nu alvast over na te denken hoe u dit kunt oplossen of met wie u contact wil opnemen. Want aanwezig zijn in een kerkdienst of op een andere bijeenkomst is echt anders dan op afstand het meebeleven. Tot slot hoop ik dat de koude nog even op zich laat wachten en dat we kunnen gaan genieten van een mooie herfst.

Met een vriendelijke groet,
Marianne Tanis.

GODS ZINTUIGEN

God hoort ons, nietig als we zijn.
Voor Christus is geen nood te klein.
Als Priester neigt Hij steeds Zijn oor
en geeft ons mensen graag gehoor.

Als wij tot Hem gaan in gebed
heeft Hij al met Zijn oog gelet
op hoe het met ons was gesteld,
en heeft Zijn Geest ons vergezeld.

Met liefde is Zijn Vaderhart
bewogen met ons lot. In smart
wenkt Zijn hand met een teer gebaar:
Kom maar bij Mij, Ik sta al klaar.

Ons moede hoofd vindt steeds weer
rust
in Jezus' schoot. En Zijn mond kust
de tranen weg van ons verdriet.
Kent u Hem zo, of nog steeds niet?

Die Christus werd volkomen Mens.
En het is ook Zijn liefste wens
dat wij slechts gaan vertrouwen, Hem,
Die met Zijn liefdevolle stem

ons oproept om met oor en oog
het te verwachten van omhoog
opdat wij dan met onze mond
Zijn lot vertellen in het rond.

Jeanine Goud, uit : Stille verwondering;
gedichten.

Nog een onderzoek

Dat het met één onderzoek niet klaar is, is in het ziekenhuis de meest gewone zaak van de wereld. Maar ook in de Bijbel gaat het over meer dan één.

Job was alles kwijt geworden. Zijn levenslast is haast te zwaar. Vrienden komen hem troosten, maar ze doen het helemaal verkeerd. En dan werpt Job in zijn grote ellende hen tegen: “Zal het goed zijn, als God u onderzoekt?” Het is gemakkelijk, zo wil Job zeggen, mij te veroordelen en mij toe te roepen, dat ik mij voor God en zijn oordelen moet verootmoedigen. Maar ...is het bij uzelf in orde? Als God de vrienden van Job eens onderzocht, wat dan?

Paulus, die verschillende Bijbelboeken heeft geschreven, zegt in één van zijn brieven: “Onderzoekt u zelf.” Wat bedoelt hij daar eigenlijk mee?

Hij wil de gemeenteleden van Corinthe aansporen, bij zichzelf na te gaan, of zij wel werkelijk in en uit het geloof in de Heere Jezus leven.

Kan iemand dat dan? – vraagt u misschien. Ja, anders zou deze apostel, die het beste voor die mensen zoekt, er zeker niet toe opwekken.

Maar...toegegeven, dit zelfonderzoek is niet gemakkelijk.

Ik kan mij moeilijk voorstellen, dat iemand maar zo voor de aardigheid naar die dokter loopt, om zich te laten onderzoeken. Men heeft een bepaalde klacht en gaat daarmee de spreekkamer binnen. Niemand vindt het, voorzover ik weet, prachtig, om zich uit te kleden en op de tafel te gaan liggen. Maar dat moet.

En dan gaat de hand van de dokter naar de plek, waar u pijn voelt. Als u uzelf moest onderzoeken, zou u het misschien wel wat zachter doen!

Wanneer de Bijbel mij oproept tot zelfonderzoek gaat dat niet zo eenvoudig. Gewoonlijk zijn wij er meer toe geneigd een ander aan een onderzoek te onderwerpen, dan onszelf. Maar Gods Woord zegt : het moet. Ik moet mij voor de vraag stellen, o ik geloof in Jezus Christus als de Zoon van God en of dat ook in mijn leven uitkomt.

Er zijn heel wat patiënten in een ziekenhuis die, of overdag als het stil is, of 's nachts als de slaap niet komt, hun voorbije levensjaren nog eens overzien. Doe dat gerust.

En...hoe was dan uw verhouding tegenover God? Hoe was het met Bijbellesen, met bidden, met naar de kerk gaan...? Met de verhoudingen in huis en in de familiekring?

Het is misschien wat pijnlijk, om uw eigen hand op uw zwakke plekken te leggen. Maar dat kan juist tot uw genezing zijn. U bent naar uw huisdokter, naar de specialist en tenslotte naar het ziekenhuis gegaan, om zo mogelijk hulp te krijgen voor uw lichaam. Ontwijk dan vooral uw eigen “spreekkamer” niet.

“Onderzoek u zelf.” U krijgt immers de kans nog om met God helemaal in het reine te komen. Het is de weg van het erkennen van eigen schuld – en het gelovig aannemen van Christus als enige Zaligmaker. Hij riep: “Komt tot Mij – Ik zal u rust geven.” Als u het oog op Jezus richt, kunt u langs de weg van zelfonderzoek tot een grote, innerlijke rust komen. Die rust is dan : Jezus’ geschenk voor u.

Ds. E.I. F. Nawijn,
uit : “Als er geen bezoek is...”

Dagelijks bestuur van de stichting:

Ds. J.P. Boiten,
Christ. Geref., H.I. Ambacht
Ds. J.C. den Ouden,
HHK, Sint Maartensdijk
Dhr. M.C. Paul,
penningmeester, PKN (hervormd) Dirksland
Ds. A. Snoek,
voorzitter, secretaris, PKN (hervormd),
Driezum

Eindredacteur:

Ds. J.P. Boiten, Antoniuslaan 53,
3341 GA Hendrik Ido Ambacht,
Tel. 078 200 05 12
Tevens adres voor kopij.
E-mail: j.p.boiten@solconmail.nl

Medewerkers:

Ds. J. Belder, PKN (hervormd) Harskamp
Ds. C. Bos, PKN (Hervormd) Benschop
Ds. J.A.H. Jongkind, PKN (Hervormd)
Langerak
Mevrouw M.A. Tanis, (Christ. Geref.),
Goedereede

Dr. A.A. Teeuw, PKN (hervormd),
Ridderkerk

Abonnementen:

Dit blad verschijnt in de eerste week van elke maand (10 maanden van het jaar).

Alle chronisch zieken kunnen dit blad gratis ontvangen; de abonnementsprijs is € 11 per jaar; het banknummer is: NL40 INGB 0000 9389 39 ten name van Stichting Kracht naar Kruis te Den Haag. E-mailadres voor algemene berichten: info@krachtnaarkruis.net.

Opgave nieuwe abonnees en adreswijzigingen aan:

abonnee@krachtnaarkruis.net of
ledenadministratie Kracht naar Kruis,
Philipshoofjesweg 15, 3247 XR te
Dirksland.

Alle informatie over KNK kunt u vinden in
www.krachtnaarkruis.net